

Толмачова І. Г. Формування громадянської компетентності майбутніх фахівців в умовах фахової лабораторії живої природи / І. Г. Толмачова // Формування громадянських компетентностей фахівця нової генерації: Збірник за матеріалами Всеукр. науково-практичної конференції (15 травня 2019 року). – Лисичанськ : ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка» – Лисичанськ : ФОП Єгорова О. Є. – 2019. – С. 132 – 135.

У статті розглянуто форми роботи, які сприяють успішному формуванню громадянської компетентності майбутніх учителів початкової школи в умовах фахової лабораторії живої природи.

Ключові слова: громадянська компетентність, лабораторія живої природи, учителі початкової школи.

Толмачова Ірина Георгіївна

ВП «Лисичанський педагогічний коледж

Луганського національного університету

імені Тараса Шевченка»

м. Лисичанськ

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ФАХОВОЇ ЛАБОРАТОРІЇ ЖИВОЇ ПРИРОДИ

Сучасні зміни, які відбуваються в галузі освіти потребують від учителів нових підходів, впровадження нестандартних ідей задля якісного навчання підростаючого покоління. В такому випадку, належної уваги заслуговує професійна підготовка майбутніх фахівців, в ході якої студенти оволодівають сучасними знаннями, уміннями, навичками для успішної реалізації завдань Нової української школи, що дозволить їм сформувати у підростаючого покоління ключові компетентності, ураховуючи тенденції в освіті, зокрема, екологізація освітніх стандартів. Так, у Концепції Нової української школи означені відповідні компетентності, зокрема, екологічна грамотність і здорове життя, соціальні і громадянські компетентності, компетентності в природничих

науках і технологіях тощо [1]. Зважаючи на це, у Відокремленому підрозділі «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка» з 2013 року успішно функціонує лабораторія методики ознайомлення з природою, що сприяє екологічній освіті, культурі, готовності до природоохоронної та еколого-натуралістичної роботи зі студентами, формуванню громадянської позиції і, зрештою, екологічної компетентності майбутніх фахівців.

Як свідчить аналіз історії екологічного руху, з 1992 р. цим питанням комплексно займається колектив Лисичанського педагогічного коледжу, подаючи студентам систему цілісних знань про природу й людину, основи природоохоронних знань; допомагають студентству опанувати способами навчально-пізнавальної й природоохоронної діяльності через залучення до організації й проведення природничих справ різних видів; розвивають ціннісні орієнтації студентської молоді стосовно компетентного ставлення до природи.

Так, дієвою формою роботи в цьому аспекті навчання й виховання є залучення студентів коледжу до громадських справ екологічного спрямування: висадка калинового, березового гаїв; горіхової та бузкової алей; упорядкування ділянок «Алея героїв АТО», «Тюльпан слави». Лабораторія живої природи сприяє організації екологічних акцій, зокрема, «День Землі», «Чисте довкілля», «TrashTag Challenge».

Цікавою формою роботи для майбутніх фахівців є організація екологічних тренінгів, спрямовані на виявлення екологічної культури, знань своїх прав та обов'язків. У цьому руслі дієвими для студентів виявились справи з освіти для демократичного громадянства (ОДГ) та освіти з прав людини (ОПЛ), що сприяють створенню умов для активної роботи майбутніх учителів, а також надаються приклади та підходи до розуміння загальних принципів демократії та прав людини в галузі екології [2].

Усе глибше замислюючись над екологічними проблемами, студенти коледжу є учасниками діяльнісного активу «Молодіжний медіацентр.UA», створений у 2013 р. *Проблема, над якою працює об'єднання*: інноваційні шляхи

формування екологічної свідомості майбутніх учителів. *Напрямки діяльності:* постійна активна участь в екологічних акціях; функціонування лабораторії методики ознайомлення з природою; співпраця з екологічними організаціями Луганської області. Така діяльність сприяє формуванню екологічної культури студентів, критичного розуміння наслідків, які завдаються природі щодня; уміння знаходити ефективні шляхи для розв'язання завдань екологічного спрямування: поліпшення умов навколишнього середовища, боротьба із пластиковим забрудненням, захист первоцвітів від бездумного знищення, попередження про наслідки випалювання трави навесні.

З метою формування у майбутніх учителів екологічного наукового світогляду, студенти активно долучаються до створення авторських екологічних проектів різноманітної тематики: «Адаптація – унікальна можливість для виживання»; «Чи все ми знаємо про кімнатні рослини?»; «Вікіпедія флори і фауни лабораторії живої природи»; «Електронний посібник «Книга природи»; «Видатні українські вчені-хіміки»; «Чорнобильська катастрофа»; «Глобальні проблеми людства» тощо. Робота над проектами сприяє аналізу наукової інформації, усвідомленню себе частиною живої природи.

Варто згадати про бурхливі події 2014 року, які вплинули на свідомість майбутніх учителів. Так, завдяки ініціативі студентської молоді було організовано цікаву, пізнавальну, змістовну форму роботи, яка присвячена до Дня Державного Прапора України та до відзначення 25-ї річниці незалежності України – започатковано процес висадки із живих квітів Національного Прапора України. Проблеми, які виникають у результаті бойових дій на Донбасі, змушують замислитися студентів коледжу над питанням: як же війна впливає на природу?

Підсумовуючи вище сказане, слід зауважити, що екологічні справи згуртовують весь педагогічний колектив, студентська молодь навчається й виховується у відповідності до модернізації освітніх стандартів, оволодівають ключовими компетентностями, необхідні для успішної реалізації професійної

діяльності. Процес навчання в коледжі організовано на основі суспільнокорисної та продуктивної діяльності, що стане запорукою становлення фахівця нової генерації.

Література

1. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс] // Київ: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення 02.05.2019).
2. Навчання демократії: збірник практичних занять з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини / Р. Голлоб, П. Крапф. – Пер. з англ. та адапт. Н. Г. Протасової. – К. : Основа, 2016. Т. 6. – 100 с.